

3.

DISSERTATIONIS ACADEMICÆ,
DE
LIBRIS DEPERDITIS IN S. V. T. CODICE
CITATIS,

Particulam II.

CONS. AMPLISS. FACULT. PHILOS. ABOËNSIS,

Publico examini modeste offerunt

JOHANNES ADAMUS EDMAN
S. Th. Lic. & Adj. Past. Sem. Theol. nec non Præpos. Honor.

ET

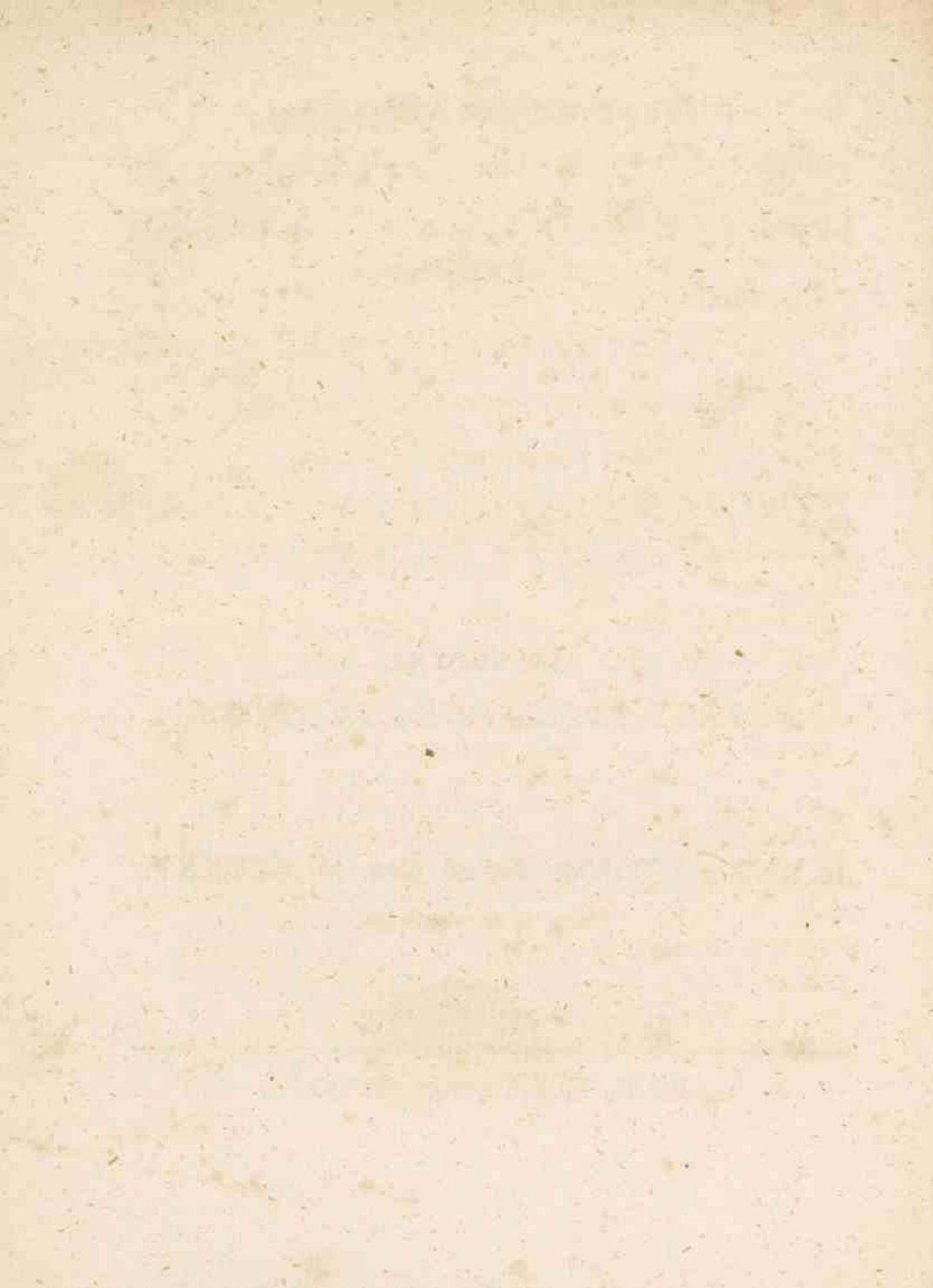
RESPONDENS

PETRUS PHILIPPUS LINDFORSS
Stip. Publ. Nyl.

In Auditorio Juridico die 26 Nov. MDCCCXXV.

Horis a. m. consuetis.

ABOÆ, Typis FRENCKELLIORUM.

Antiqui orbis ignarus poëticum refragabitur spiritum? Nec minori laude conspicuum est fragmentum illud 2 Sam. I: 18. ab oblivione vindicatum, quippe quod ab ipso Auctore Davide inter קִינֹות habitum apud LOWTH (f) ut pulcherrimum in hoc genere poëma versibus elegiacis expresum est elegantissimis.

De ævo vero, quo hic סֵפֶר הַיֶּשֶׁר fuerit exaratus, haud longa erit nostra oratio; nam primum omnium constat, Anthologias seu carminum collectiones aut in memoriam virorum, morum integritate clarorum, aut in laudem heroum, summa fortitudine & virtute conspicuorum, celebrandam in unum congestas tales, quales recentior novit ætas, illis antiquissimis temporibus nullos exstitisse pro certo contendere audemus. Quod si tamen Liber, de quo agimus, diversorum nihilo secius continuisse putandus est auctorum, diversi saltim ævi ibi quoque congestos fuisse ingenii fructus, facile patet. Etenim votum Josuæ ad tempora Illius Populi Judaici post Moſen Ducis merito referri posse arbitramur, si quidem Illustr. EICHHORNIIUM (g) contra ipsum citandi modum sua haud minoris momenti in medium protulisse dubia negare non valeamus. Elegiam vero in Jonathanem (2 Sam. I: 18.) in eadem

C

An-

f) l. c. p. 481.

g) l. c. Th. II. p. 446.

Anthologia obviam ætate Davidis fuisse concinnatam plurima nobis persvadent documenta (h). Fuere quidem, qui contenderent Auctores sacros in libris suis exarandis, aut illos præprimis, qui ultimam librorum sacrorum curaverint recensionem seu collectionem, sive illam ante Exsilium Babylonicum fuisse absolutam, sive, ut multis placet, ipso sub tempore Esræ, Macchabæorumve (i) sancitam contendas, variis

h) Cfr. *Memorabilien eine Philosophisch-theologische Zeitschrift* von H. E. G. PAULUS ibique inserta commentat. *Kritischer Versuch über das 2 Buch. Samuels* ubi verba occurrunt: 2 Sam. I: 17 — 27. Eine Elegie auf Sauls und Jonathans Tod. Mit ihr schließt der Samler seine Nachrichten von Saul. Wann sie verfertigt worden ist, läßt sich fast gar nicht bestimmen. Nur ein Datum ist für die Zeitbestimmung da, Aber auch eben so schwankend, als wenn wir es nicht hätten. Gates ist nach v. 20 noch in der Händen der Philister, wer kann aber die Stelle 2 Sam. VIII: 1. Chronologisch aufgeben? VIII. St. p. 81 sqq.

i) Es ist sehr wahrscheinlich, daß unsere Bibel erst nach dem Exil zur Zeit der Mackabeer gesammelt worden ist, und ihre gegenwärtige Gestalt erhalten hat. Mehrere Male mochten wohl die alten Documente, die im Tempel aufbewahrt wurden, verloren gegangen seyn, das letzte Mal zur Zeit der Mackabeer, da Antiochus den Tempel zerstörte. Ita de Libris nostris Sacris judicat Anonymus in *Museum für Religions Wissenschaft* von H. P. K. HENKE B. III p. 428 sq. Neque aliter BAUER, EICHORN, BERGER, ILGEN, AUGUSTI, FULDA, cet.

variis canticis, Poëmatibus usu tritis, aut ad res historicas a se propositas ulterius illustrandas & probandas, aut ad Philosophemata quævis tunc temporum notissima posteritati seræ sic tradenda, usos fuisse. Ast vero si eo ex capite, quod in isto ספר הישר tam in Josuæ, quam Jonathanis vitam memorabilia existent facta, librorum nostrorum sacrorum in hodiernam formam recensionem non esse tam antiquam, atque multis visum est, concludere non liceat, omni tamen veritatis specie vel illam de sacris litteris sentiendi rationem haud esse destitutam vel hoc fragmentum Josuæ libro insertum apertissime docet.

ספר תורה, de quo in Libro Josuæ XXIV: 26. mentio injicitur, libris deperditis a rerum peritis haud paucis quoque est annumeratus. Quum vero Codex legum, ספר תורה, temporibus Mosaicis vulgo insignitus, non tantum præcepta & instituta jussu & adjutorio singulari Genti Judaicæ a Mose præscripta, sed fata etiam Gentis & ante & sub ævo Mosis perpesa contineret relata, haud improbable videtur Profapiæ Judaicæ Auctoris in curis fuisse, ut & illa, quæ sub duce claro, qui Mosen exceperat, fuere gesta, eidem codici & in memoriam posteritatis & honorem Auctoris adjungerent. Quæ si ita sint, innixi argumentis haud minoris ponderis constituere postumus ספר הישר heic obvium non esse nisi

nisi תורת יהוה, palladium Gentis Judaicæ loco sanctissimo in arca foederis aservatum, neque illorum librorum in numero habendum, de quorum fati nos pauca prælibuimus (k).

ספר משפט המלכה 1 Sam X: 25, citatus, librorum deperditorum in numero a quibusdam quoque est habitus, quantumvis aliquid certi de isto libro in liquidum perducere haud possit. Verum quidem est Samuelem, cum in Rege constituendo sese Gentis Judaicæ nutui & voluntati obtemperare coactum videret, jura sanxisse, quæ in Regno obtinerent locum, illaque sancita libro תורת adjecisse & consignasse. Hæc vero jura & præscripta librum quendam proprium & singularem nostro jam ævo deperditum constituisse nec ne, an additamenta solum libris in arca foederis aservatis apposita & adscripta non facile dicas. Quum tamen in Sacro Codice non nisi hoc loco de libro jam laudato mentio fiat, prout erit judicatu, huncce librum regni Judaici jus regium aut pactum, quod inter Saulem & Populum Judaicum post electionem Sauli ad Regem in comitiis sanciretur, continentem, non separatim quoddam opus constituisse; etiam si a vero haud alie-

k) Cfr. FULDAS *Resultate freymüthiger Untersuchungen über den Kanon des alten Testaments* insert: in *Memorab.* von PAULUS 7 St. p. 9 sq.

alienum sit Samuelem, qui suo ævo summo in Patria sua potiretur imperio, in id invigilasse, ut, cum fato exstingveretur ipse, jura illis, qui summæ rerum post illum præessent, invenirentur sacris in libris præscripta & summi Numinis afflanime lata & condita (l).

Regem Salomonem, sapientiæ laude clarum, plus quam tria millia שלם confecisse testantur paginæ sacræ (1 Reg. IV: 32). Quid vero שלם ad mentem Auctoris Librorum Regum significet non oppido patet (m). Nam si vocabulum hocce vel ad Arabicam referas originem مثل *similis, æqualis esse*, unde nomen مثل *similitudo, parabola, fabula, narratio, canticum sententiosum, cantilena* cet. non facile dicas, utrum ista tria millia שלם fuerint proverbialia, ejus indolis atque in Libro Proverbiorum Salomonis legimus, an cantica quædam majoris aut minoris ambitus. Atque quantumvis voc. שיר ibidem loci obvium magis definitam & certam habeat significationem *cantici* non in liquidum adhucdum deductum est cujus generis fuerint illa cantica, quæ a

Sa-

l) Cfr. EICHORN l. c. II. p. 589. JOH. H. HOTTINGERUS l. c. p. 530. JOH. CH. WOLFII l. c. II Tom. p. 225 sqq.

m) Cfr. ROB. LOWTH De Sacra Poësi Hebræorum cum notis & Epimetris J. D. MICHAËLIS, suis animadversionibus adjectis ed. E. F. CH. ROSENMÜLLER p. 441 sqq.

Salomone usque ad numerum mille & quinque legimus composita fuisse. Quo facto aliquid certi statui non posse, utrum ejus indolis libri שמלים aut שירים continentes exstiterint nec ne, concedatur necesse est. E documentis saltim in sacro Codice obviis supra omnem dubitationis aleam poni nequit an libri ejusmodi Salomonei unquam fuerint exarati jamjam deperditi (n).

ספר רכרי שלמה memoratur 1 Reg. XI: 41. librorum deperditorum numero merito annumerandus. A quo vero Auctore, atque cujus argumenti fuerit liber laudatus haud liquet. Ast vero Illustr. EICHHORNII, qui ingenti sua eruditionis copia omnem fere litterarum campum percurrit, sacrisque litteris illustrandis atque rebus præprimis historicis & enucleandis & in clariore luce spectandis laborem impendit haud modicum, ad evidentiam fere jam deduxit libros historicos Vet. Test. ut inprimis Samuelis, Regum & Chronicorum ad tenorem breviorum quarundam historicarum narrationum esse elaboratos & confectos. Sic quidem probabile videtur Illustri huic viro Auctorem librorum Samuelis in suo grandioris molis opere exarando & conscribendo breviori quadam vitæ tam ipsius Samuelis

n) Cfr. HOTTINGER: l. c. p. 530. WOLFIUS l. c. p. 228
 fqq. EICHHORN l. c. II. p. 582.

elis, quam Sauli & præsertim Regis inclytissimi Davidis expositione usum fuisse. Auctorem dein Librorum Regum in hisce libris conficiendis eodem modo sui in usum vertisse vitæ Salomonis atque Regum sequentium narrationes. Unde tales vitæ expositiones suam duxerint originem, aut quos Auctore habuerint frustra quæris, a vero tamen non abludit in regno Judaico, quod Regum Davidis & Salomonis temporibus ad supremam jam potestatem & splendorem evectum fuerat, quippe varia Regni munera amplissima, ספר Secretarii regni, מזכיר Cancellarii regni, Historiographi regni cet. ibi fuisse constituta novimus, ortum talium narrationum aut Ephemeridum esse quærendum. Neque aliter narrant paginæ sacræ hisce ultimo loco nominatis Regum administris curæ injunctum fuisse, ut commemorarent omnia suorum sub Regum vita maxime notabilia facta & gesta, litterisque ut illa mandarent. Fata vero, quæ tales vitæ narrationes, si vel in loco sancto posteritatis in memoriam illas fuisse aservatas credas, subierint, haud facile erit dictu. Non omnino improbabile tamen videtur illas sub infestissimis regni temporibus aut penitus interiisse, aut cuidam privato in usum cecidisse, unde sua dein hauserint, qui ad historiam regni Judaici narrandam sese accinxerint (o).

ישראל

o) Cfr. HOTTINGER l. c. p. 527. WOLFIUS II. p. 232 sqq. 238 sqq. PAULUS l. c. II. St. VII. p. 10. EICHHORN l. c. II. p. 527 sq. 571 sq.

ספר דברי הימים למלכי ישראל, multoties Regum in Libris, utpote 1 Reg. I: 17. X: 34. XIII: 8, 12. XV: 10, 15, 21, 26, 31. XVI: 5, 14, 20, 27. XXII: 39. 2 Reg. XIV: 15, commemorantur. Hosce Annales rem quamvis Israeliticam revera concernent, fataque ejus regni exponerent post divisionem imperii in Regno Judaico fuisse aut confectos aut e narrationibus saltem quibusdam & voluminibus prolixioribus conscriptos & compositos Auctore EICH-HORNIO asserere nulli dubitamus. Uti nimirum feliciori sub statu regni omnia facta scitu digna memoriae prodidere נביאים Prophetæ, aut alii sancti viri, quibus hocce munus licitum immo injunctum erat, sic eundem vel post dilaceratas regni partes fuisse servatum rerum ordinem haud difficile erit intellectu. Litteris etenim mandabantur res omnes memorabiles atque narrationes illæ in loco sancto depositæ conservabantur, unde illis, quibus regni Judaici historiam exponendi fas & jus erat, omnia, quæ rem a se tradendam & adornandam concernerent haurire competeat. Hinc itaque illa harmonia, quæ inter scripta historica idem temporis intervallum tangentia intercedere solet, facile explicari potest. Eosdem scilicet fontes adierunt rerum indagatores atque res sæpe eadem non tantum ratione depictas, sed iisdem, immo totidem quoque verbis expositas inde hauserunt. Auctoribus vero Librorum Regum atque posterioris præsertim libri Chronicorum hosce Annales regni Israelitici, a nobis jamjam laudatos, ad

ad maximam faltim partem fundamenti loco fuisse habitos non infitias ibit, qui rem propius penſitaverit; aſt vero ex aliis quoque fontibus eorundem librorum confectores depromſiſſe, aut e ſuo penu addidiſſe, quæ memoria digna viſa fuere, haud improbabile videtur. Quem vero exitum Annales illi habuerint haud liquet, niſi, quod a vero haud alienum eſt, illos in deplorando illo excidio urbis regni Iſraelitici Capitalis, Samariæ, ubi veriſimiliter tum temporum ſervabantur, ſub ruina ejus triſtiſſima fatum habuiſſe idem, atque omnia monumenta ibi locorum ſacra, ut penitus perierint, pro vero ducas (p).

memorantur i Reg. XIV: 29. XV: 7, 22, 23, 46. 2 Reg. VIII: 23. XII: 20. XIV: 18, 28. XV: 6, 36. XVI: 19. XX: 20. XXI: 17. XXIII: 28. XXIV: 5. libris deperditis quoque annumerandi. Annales hos regni Judaici ejusdem fuiſſe indolis atque ſupra memorati Ephemerides regni Iſraelitici multa nobis ſvadent documenta (q). In fatali regni Judaici caſu excidio-

D

que

p) Cfr. HOTTINGER l. c. p. 529. EICHHORN l. c. II. p. 573.

q) Doctiſſimi Judæi ABARBANELIS de hiſce Annalibus Regni afferre lubet judicium: וזה יורה שהיו ספרי ביניהם דברי הימים אשר נכתבו עליהם ענונו המלכים כלם אחד למלכי ישראל ואחד למלכי יהודה ושהנביא כאשר כתב ספר לקח משם קצת הדברים ועזב קצתם ולכן באחריות הספר

que sanctissimi & summa admiratione digni templi post tot discrimina rerum locum demum obtinente omnia monumenta antiquitate sancta periisse, quin & Annales jam laudatos eodem infelici temporis momento deletos fuisse & extinctos verisimilius est, quam quod testimoniis probetur historicis & confirmetur. Sunt tamen qui existiment Librum posteriorem Chronicorum non esse nisi ספר — יהורה nostrum deperditum de quo nunc agimus. Verum enim vero, si ita esset res comparata, liber iste Chronicorum necessario antiquior libris Regum censeretur deberet, quod neque orthographia ipsius libri Chronicorum, nec explicationes variae & loquendi formulæ seriem aetatem redolentes facile admittunt, ne dicam libris Regum interna quaedam inesse documenta, quæ satis superque innuunt, illos e libro Chronicorum jam laudato per se, multis etiam in rebus conspirent, non esse extractos & deductos. Seriem aut potius nostram aetatem, hypothesis feracem, varias de indole non minus horum Regni Annalium, de quibus mentionem instituimus, quam de ævo, quo exarati fuere, protulisse in medium sententias, omnibus est notissimum; attamen quum in hisce rebus incertis nihil veri & certi, quod

יאמר הכתוב ששאר עניני אחרה מלך שלא כתבם הכנביא
הנה כתובים על ספר דברי הימים: Alias aliorum docto-
rum virorum sententias de ejusmodi libris Chronicis con-
gesit WOLFIIUS l. c. II. p. 234 sqq.

quod testimoniis historicis vel verisimilibus superstructum & innixum sit, facile statuatur, jam iis, quæ in rebus, ubi exactam certitudinem & summam evidentiam attingere haud licet, nisi, ad clariorem lucem spargendam, ad veritatis saltem speciem augendam, quid conducant, acquiescere decet; hinc ad certitudinem pronum est Annales hosce vel ejus indolis, de quibus jam sermo factus est, sub illorum Regum imperio, qui litteris præprimis favebant fuisse confectos. Atque quum historica de cetero testentur documenta certiora, quam quæ in idubium vocari possint, Scholas Prophetarum, in quibus, uti jam protulimus, omnia litteraria conamina vigeant & excolebantur, præsertim tempore Hiskiae Regis clari, summa illius fautoris munificentia, floruisse, jam ad fidem pronum est, in hisce Scholis Historiæ etiam studium viguisse, &, quum Judæo Patriæ amantissimo & superbe de se cogitanti nihil cellius, nihil divinius existimabatur quam Regis sui, Jehovæ his in terris summi causam agentis, vitam & fata memorare, prono jam fuit alveo Prophetis aut Prophetarum Scholarum Alumnis sanctum hoc injunctum fuisse officium Regnorum Annales conficere, Regumve res gestas in memoriam prodere (r).

r) Cfr. EICHORN: l. c. II. p. 588. 595. — Librum quandam Prophetæ Jonæ jam deperditum citari 2 Reg. XIV: 25 ad fidem pronum est; quum vero ipsa libri inscriptio

memorantur i Chron. XXVII: 24. Etenim narrant Auctores Sacri Daviden Joabi, Zerujæ filii, Supremi exercitus Præfecti & amici sui, ut videtur, svasu, vel superbiam ostentandi gratia, vel census forsitan cujusdam imponendi causa, Populum numerasse Israeliticum; Jehovæ vero hoc ita displicuisse, ut peste aut clade quadam gravissima ulcisceretur regni Judaici fines. Atqui, quum Joabus ne sic quidem sese a numerando abstineret, dicitur nostro loco hanc populi enumerationem vel censum in fastis Davidicis non fuisse insertum. Cujus vero indolis fasti illi Davidici revera fuerint haud liquet; veritati tamen pronum est jam laudatos fastos non fuisse nisi paginas ephemeridicas, in quibus omnia, quæ sub regno Davidico evenerant memorabilia, inferebantur a מְזַכֵּר, cui sacrum hoc injunctum erat officium regis, cui erat ad manum, res gestas litteris mandare. Utrum vero isti fasti iidem essent atque regni Annales, de quibus deperditis locuti, ad minoris pretii & ambitus & nihilo secius deperditi, difficile erit dictu (f).

Facta

desideratur, in catalogum librorum deperditorum in S. V. T. codice citatorum referre non ausi sumus; ulteriorem hujus rei narrationem exhibet WOLFIUS l. c. II. p. 177.

f) Cfr. WOLFIUS l. c. II. p. 236 sqq. HOTTINGER p. 236.
 PAULUS MEMORAB. II. St. 7 p. 3. JOH. JAHN *Biblische*
Archæologie, II Th. II B. p. 266.